



Enligt sändlista

Bildande av Luckebols naturreservat i Trosa kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med syfte och föreskrifter enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar och intrång ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i ett variationsrikt och kuperat skogsområde bestående av senvuxen tallnaturskog, barrblandskog med inslag av lövträd, lövskog, mindre sumpskogsområden, samt ett mindre område med ängsmark. Områdets gamla skog med dess ekosystem ska bevaras. Syftet är även att bevara områdets biologiska mångfald av framför allt kryptogamer och kärlväxter. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området ska kontinuerligt finnas, till exempel gamla spärrgreniga tallar, solbelysta trädstammar, gamla lövträd och död ved. Vidare är syftet att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer genom att utveckla och stärka naturvärden i yngre och skötta bestånd. Syftet är även att återställa värdefulla livsmiljöer för skyddsvärda arter genom att återskapa en artrik ängsflora med förutsättningar för prioriterade arter i ängsmarken. Inom ramen för bevarandet av biologisk

mångfald och naturmiljöer är syftet även att erbjuda områden för friluftslivet. Besökare ska ges möjlighet att uppleva gammal, variationsrik skog och orördhet, vandra längs stigar och njuta av utsikt över omgivningarna.

Syftet ska uppnås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Naturvårdande skötsel, i syfte att bevara trädslagsammansättning, skapa viktiga strukturer, så som död ved och gamla träd, och gynna särskilt skyddsvärda arter, ska utföras. Värdefulla tallmiljöer utvecklas eller återställs genom åtgärder som syftar till att skapa substrat och markstörningar liknande de som uppstår vid brand eller om möjligt genom naturvårdsbränning. Syftet ska vidare uppnås genom att mindre sumpskogspartier präglade av intern beståndsdynamik lämnas i huvudsak för fri utveckling. I den yngre skogen på fuktig mark i anslutning till den grandominerade sumpskogen gynnas gran för att bygga vidare på naturvärdena kopplade till gran i sumpskogen. Områden med stora mängder döda granar efter angrepp av granbarkborre lämnas orörda för att utvecklas naturligt, men åtgärder för att gynna/frihugga värdefulla träd möjliggörs. Beroende på vilka trädslag som kommer upp här, kan utvecklingen styras mot lövskog i vissa partier på sikt. Kärlväxtfloran i tidigare betespräglade områden gynnas genom att gläntor skapas för att öka ljusinsläppet. Om möjlighet finns kan delar av naturreservatet betas för att återknyta till tidigare markanvändning. Brynzonen mot åkermarken i väster utvecklas så att den blir mer varierad, till exempel genom att gynna lövträd, trädslagsblandning och flerskiktning samt genom att öka ljusinsläppet och skapa död ved. I områden med yngre planterad skog ska strukturskapande åtgärder vidtas för att snabba på utvecklingen av naturvårdsintressanta element och för att skapa större variation och stärka områdets övriga värden. Ett mindre område, om ca 0,3 ha med ungskog av planterad gran på tidigare åker, omförs till lövskog för att gynna värden kopplade till lövträd i området. Hydrologin i området ska återställas, till exempel genom igenläggning av diken. Ängsmarksfloran i det lilla ängsmarksområdet gynnas och utvecklas genom återkommande slåtter. Stigar och enklare friluftslivsanordningar anläggs för att leda besökare till olika upplevelsevärden. Information om områdets värden tas fram och görs tillgänglig i olika kanaler. Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

- A. Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och förordningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. uppföra stängsel eller hägnad,
5. anordna upplag,
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, spränga, deponera eller dämna,
7. avverka träd eller buskar,
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
9. framföra motordrivet fordon i terrängen,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
11. kalka eller gödsla mark eller vatten,
12. inplantera för området främmande djur- eller växtarter.

Inskränkningarna under A utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Inskränkningarna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Ovanstående inskränkningar A1, samt A7-A8 skall inte utgöra hinder för jakträttsinnehavaren att uppföra och underhålla jakttorn inom 5 meter från jordbruksmarken väster om reservatet, samt för röjning av sly och kvistar i tillhörande siktgator. Som mest får 5 jakttorn uppföras.

Ovanstående inskränkningar A7 och A8 ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av befintliga kraftledningar söder och öster om naturreservatet. Borttagna träd och grenar ska lämnas kvar i naturreservatet.

Ovanstående inskränkningar A7 och A8 ska inte heller utgöra hinder för skötsel och underhåll av befintlig väg och vägdike i anslutning till naturreservatsgränsen.

Ovanstående inskränkningar A7 och A8 ska inte heller utgöra hinder för borttagande av träd eller grenar som, efter förvaltarens bedömning, utgör en säkerhetsrisk för angränsande tomt. Borttagna träd och grenar ska lämnas kvar i naturreservatet.

Ovanstående inskränkningar A7 och A8 ska inte heller utgöra hinder för borttagande av överhängande grenar och omkullfallna träd som fallit ut i angränsande hagmark. Borttagna träd och grenar ska lämnas kvar i naturreservatet.

Ovanstående inskränkningar A7-A9 ska inte utgöra hinder för borttagande av sly, kantträd, omkullfallna träd och överhängande grenar i kantzonen mot åkermarken för jordbrukets behov. Borttagna träd och grenar ska lämnas kvar i naturreservatet.

Ovanstående inskränkning A9 ska inte utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande.

Ovanstående inskränkning A9 ska heller inte utgöra hinder för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. En sådan insats ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

B. Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt är förpliktigade att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Røjning, utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggning av parkeringsplats.
3. Anläggning och underhåll av friluftsanordningar, såsom leder, rastplatser, utsiktsplatser, samt uppsättning av informationstavlor.
4. Naturvårdande skötsel i form av friställning av träd, skapande av gläntor, ringbarkning, tillskapande av död ved och brandljudsliknande skador, skapande av markstörning samt slätter.
5. Naturvårdsbränning efter samråd med markägarna.
6. Betesdrift och stängsling.

7. Avveckling av planterad gran till förmån för tall och löv.
Avvecklade granar lämnas i reservatet, alternativt tas ut i den utsträckning det behövs om det blir aktuellt med bete.
8. Åtgärder för att eftersträva naturlig hydrologi, till exempel igenläggning av diken.
9. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
10. Uppföljning av skötselåtgärder och bevarandemål.
11. Bekämpning av invasiva främmande arter.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Andra lagar, förordningar och föreskrifter

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området. Bland dessa kan nämnas följande:

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag beslutat om föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt (dnr 4243-2024).

Fridlysningsbestämmelser

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Invasiva arter

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Enligt den är det förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns

upptagna på den så kallade unionsförteckningen över invasiva främmande arter.

Strandskydd

Området berörs delvis av strandskydd, dels i området kring Lillsjön, dels inom 300 m från havet, samt även de delar som ligger inom 100 m från diket genom åkermarken i väster. Inom strandskyddat område är det enligt 7 kap. 15 § miljöbalken förbjudet att till exempel uppföra nya byggnader, ändra byggnader, uppföra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer eller utföra andra åtgärder som kan påverka växt- och djurliv.

Vattenverksamhet

Åtgärder i vattenområden kan medföra att beslut i ärende om en anmälan om vattenverksamhet eller tillståndsansökan enligt 11 kap. miljöbalken behöver vinna laga kraft innan åtgärderna genomförs.

Skogsvårdslagen

Av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) följer att lagen och föreskrifter som är meddelade med stöd av lagen inte ska tillämpas om de strider mot de inskränkningar och intrång som anges i A och B i detta beslut.

Insektsangrepp

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen (SFS 2022:795) får inte föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 3 § samma förordning strida mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken. Markägaren har inte något ansvar för att bekämpa eller förebygga insektshärjning inom reservatet.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Luckebols naturreservat
Naturvårdsregister ID	2065042
Kommun	Trosa
Församling/socken	Trosa församling/Västerljung
Lägesbeskrivning	Beläget vid kusten, nära Tofsö, ca 14 km söder om Västerljung
Naturgeografisk region	Södermanland & N. Götalands kust/skärgård
Kulturlandskapsregion	Svealand och gästriklands skärgårdar
Areal	31 ha, varav 25 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Luckebol 1:2 (privat)
Nyttjanderätter/servitut	Kraftledningar (oinskrivna avtal)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen att bilda Luckebols naturreservat är att skogen har utvecklat höga naturvärden tack vare den långvariga trädkontinuiteten med gamla träd i kombination med skogshistoriken och de speciella markförhållandena. Närheten till andra värdefulla områden med liknande naturtyper ger möjlighet för arter som är beroende av kontinuitetsskog att sprida sig och fortleva i landskapet. Luckebol är även ett värdefullt område för friluftsliv och många närboende nyttjar skogen för till exempel promenader och svampplockning.

De höga naturvärdena är kopplade främst till tallnaturskog med senvuxna gammeltallar i kuperad terräng, men även till grandominerad barrnaturskog och sumpskog, samt äldre lövträd. Ett litet område med värdefull ängsmarksflora ingår också. I området finns gott om strukturer som återfinns i naturskogar, så som olika former av död ved och gamla, senvuxna träd. Området utgör en viktig livsmiljö för naturvårdsintressanta arter, speciellt bland mossor, svampar och kärlväxter. Luckebols naturreservat har även höga upplevelsevärden kopplat till orördhet, varierande skogsmiljöer och utsiktsplatser.

Beskrivning av området

Luckebols naturreservat är beläget nära kusten söder om Tofsö, strax öster om Nynäs naturreservat. Området utgörs av tallnurskog, hållmarkstallskog, lövblandad barrnurskog, näringsrik granskog, mindre sumpskogar och brynmiljöer med ädellövinslag samt ängsmark. Terrängen i området är kuperad och skogen varierad, med mager hållmarkstallskog med senvuxna gammeltallar på höjderna och bördigare grandominerad barrblandskog med inslag av lövträd i nedre delen av sluttningarna och mer produktiva partier. Mindre sumpskogsområden finns i svackorna. I sluttningen mot åkern i väster finns en brynzon med varierad skog, bland annat finns här flera stora ekar.

Naturvärdena i området utgörs till större delen av olikåldrig tallnurskog med senvuxna tallar i kuperad terräng. På hållmarkshöjderna växer riktiga gammeltallar som antagligen är flerhundraåriga. Merparten av tallarna är annars uppskattningsvis omkring 100–150 år och på flera av de äldre tallarna växer talticka. Det finns relativt gott om död ved över i stort sett hela området, främst i form av lågor och torrträd. Stora kuddar av blåmossa förekommer på många platser. Detta indikerar skoglig kontinuitet.

Det finns även naturvärden kopplade till bördigare, grandominerad barrblandskog, till exempel i nordväst. Här finns olikåldrig skog med gamla granar, rikligt beväxta med gammelgranslav på stammarna, död ved och inslag av gamla lövträd, främst asp och björk. I branten ner mot åkern i sydväst finns, på en plats, några gamla lindar med guldlocksmossa på stammarna. Granbarkborren har dödat en stor andel av granarna i naturreservatet, så en ny successionsfas kommer att inträda under den närmaste tiden.

På flera platser finns små sumpskogspartier med olika karaktär, den mest utmärkande är sumpskogen i norr som också är registrerad som nyckelbiotop. Den utgörs av en blandskog av bland annat al, gran, björk och tall där många av träden står på kraftiga socklar och det finns rikligt med död ved. På lågor i denna sumpskog kan man hitta vedtrappmossa och kornknutmossa. Dessa arter är känsliga för uttorkning och finns i regel bara i ostörda miljöer med stabilt fuktigt lokalklimat. Det finns också flera lövdominerade små sumpskogar på spridda håll, samt en fin liten tallsumpskog med rikligt inslag av björk.

I sydöst finns ett skogsområde med hävd- och kalkgynnad flora. Skogen är inte så gammal, så troligen har området varit mer öppet och betat för inte allt för länge sedan. Här växer till exempel blåsippa, sårläka, brudbröd och gullviva. På en klippa hittades platt fjädermossa och grov baronmossa som föredrar kalkrika eller andra basiska bergarter. Genom detta område går även ett fuktstråk.

I väster finns en brynszon i den solbelysta och bitvis näringsrika sluttningen mot åkern. Här finns på sina håll grova ekar med vidväxta kronor och hasselbuskar. Variationsrikedomen med olika trädslag och träd i olika åldrar i kombination med det solvarma läget och med näringsrik mark ger en speciell miljö där många arter kan trivas.

I sydöst finns ett litet ängsmarksområde med en hävdgynnad flora. Området har troligen betats under lång tid historiskt. När betet upphörde har artrikedomen minskat, vilket gjort att flera arter som tidigare fanns här, bland annat fältgentiana, Adam och Eva samt brudsporre, inte längre kan ses blomma. Under senare tid har området ingått i en hästhage, men för att återskapa den rika ängsmarksfloran skulle slåtter behöva införas.

Markvegetationen i reservatet domineras i bördigare partier av blåbär med ett bottenskikt av husmossa, väggmossa och ibland kammosa. Blåsippor finns på sina håll. På hållmarkerna växer renlav.

Det finns flera stigar i området, både mindre och en del som ser ut att nyttjas mer frekvent. Flera av de mindre stigarna är förmodligen främst djurstigar. Skogen ligger nära ett fritidshusområde och utnyttjas troligen även i stor utsträckning som rekreationsskog. Området har upplevelsevärden kopplat till naturskogskänsla, gamla knotiga träd, kuperad terräng med fina utsiktspunkter, skrymslen och vrår, samt variationsrikedom. Här kan man ta med sin bär- eller svampkorg eller vandra upp på en hållmarkshöjd och njuta av sin picknick till utsikten över omgivningarna.

Sörmlandsleden passerar längs vägen söder om reservatet och via den kan man ta sig vidare till Nynäs naturreservat. På så sätt kan leden utgöra en sammanbindande länk av friluftslivsvärdena i de båda reservaten för den som önskar en lägre vandring.

Luckebols naturreservat kan nås med bil och en parkering för besökare kommer att anläggas nära reservatet.

Bevarande av områdets värden

Tallskogar har historiskt sett oftast uppkommit och utvecklats genom återkommande skogsbränder och sannolikt har skogen i detta område också tidigare präglats av bränder. Idag är det dock länge sedan skogen brann. Tallskogsmiljöer som naturligt har störts av skogsbrand ska om möjligt förvaltas genom naturvårdsbränning och/eller på ett sätt som gynnar naturvärden och arter knutna till tallskogsekologi. För att bevara och utveckla naturvärdena på sikt bör skötseln inriktas på skötselåtgärder som syftar till att skapa substrat och markstörningar liknande de som uppkommer vid brand, eller om möjligt naturvårdsbränning.

Områden av brandrefugial karaktär eller som naturligt främst präglas av intern beståndsdynamik, till exempel sumpskogsområden och bördig grandominerad skog, bör undantas från naturvårdsbränning och naturvärdena bör värnas genom att dessa områden i stort sett lämnas för fri utveckling. Vid behov kan lövträd och tallar frihuggas.

Skogsområden med tydliga tecken på tidigare skogsbete bör om möjligt skötas med bete för att bevara och utveckla den hävdgynnade floran. Då bör skogen öppnas upp för att tillräckligt med ljus ska nå ner till marken. Om bete inte är möjligt kan skogen ändå öppnas upp lite för att öka ljusinsläppet till marken och på så sätt gynna floran. Dock bör då inte för stora luckor skapas eftersom det kan leda till uppslag av sly och hallonris som i stället missgynnar den konkurrenssvaga floran.

I flera områden med äldre granskog har en stor andel av granarna dödats av granbarkborre. Insektshärjningar kan ses som en naturlig störning och del av ekosystemet. När många träd dör och så småningom faller omkull skapas öppna ytor där nya träd kan etableras. Med tiden inträder en ny successionsfas där skogen ändrar karaktär, till exempel kan det ofta bli mer lövträd i den uppväxande skogen. Beroende på hur den uppväxande skogen utvecklas i dessa områden kan behovet av naturvårdande skötsel komma att variera i framtiden. Vissa delar kanske främst föryngras med gran och så småningom utvecklas till grandominerad skog igen. På andra håll kanske uppslaget av lövträd blir stort och där kan utvecklingen styras för att skapa lövskog eller blandskog med ett stort inslag av lövträd som då också stärker områdets värden knutna till lövskog.

Att bibehålla och utveckla variationsrika brynmiljöerna är en viktig naturvårdsåtgärd eftersom dessa miljöer kan hysa ett stort antal arter. Eftersträvansvärt är bland annat träd i olika åldrar, höjder och av olika trädslag, blommande buskar och träd, död ved, solbelysta trädstammar, luckor, partier med solexponerad mark och gärna några sandblottor. Variationen ger livsmiljöer åt många olika arter.

För att bevara och utveckla ängsmarksflora behövs återkommande slåtter med efterföljande höbärgning. På så sätt gynnas den konkurrenssvaga hävdgynnade floran. Även röjning av igenväxningsvegetation kan behövas för att hålla ängsmarken öppen och möjliggöra slåtter. Ett visst inslag av buskar och träd kan dock vara gynnsamt för många arter genom att det erbjuder skydd och skapar ett varmare mikroklimat. Viktigt är också att anpassa tidpunkten för slåtter så att de mest prioriterade hävdgynnade arterna har möjlighet att sätta frö. Om förutsättningar finns bör området även efterbetas.

Friluftslivsvärdena utvecklas genom att anlägga en stigslinga som leder besökare till utsiktsplatser och andra upplevelsevärden. Några rastplatser anläggs på lämpliga ställen, till exempel vid bra utsiktspunkter och vid sjön. Områdets gräns märks upp och informationstavlor placeras ut. En parkering anläggs för besökare till reservatet. Information om reservatets värden och hur dessa bevaras tas fram och görs tillgänglig i olika kanaler. Alla anordningar hålls i gott skick och informationen hålls aktuell.

Nationella och regionala intressen

Området ligger inom den skogliga värdetrakten "Nynäs skogar" där utpekade skogstyper är tallskog, granskog, barrblandskog, lövblandad barrskog, ädellövskog och kalkbarrskog. Skogen är belägen på fastlandet, men berörs också i viss utsträckning av värdetrakten "Skärgårdens skogar" i och med det havsnära läget. Här är tallskog på hållmarker och lövblandad barrskog några av de prioriterade och utmärkande naturtyperna.

Skog som sedan tidigare omfattas av skydd mot skogsbruk finns inom mindre än en kilometers avstånd, i Nynäs naturreservat. Nynäs är även utpekad som riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Fler andra naturreservat och planerade naturreservat på statligt ägd mark finns i närområdet; Grevinnans, Båtsvik, Tyvudden, och flera skärgårdsreservat. Skogen vid Luckebol ingår på så vis i ett landskapsavsnitt med höga naturvärden och utgör en

viktig pusselbit för arter som är beroende av kontinuitetsskog att sprida sig och fortleva i landskapet.

Naturreservatet ligger inom riksintresseområde för rörligt friluftsliv enligt miljöbalkens 4 kap 1 och 2 §§, "kustområdet och skärgården i Södermanland" och berörs även av riksintresse för friluftsliv enligt miljöbalkens 3 kap 6 §, "Södermanlands kust och skärgård".

Miljökvalitetsmål och friluftslivsmål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturreservatet är också en del i att förverkliga friluftsmålen, särskilt målen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* och *Tillgång till natur för friluftsliv*.

Ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det huvudsakligen inverkar positivt. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet. Exempel på ekosystemtjänster i naturreservatet är vattenrening, luftrening och pollinering.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Beskrivning av ärendet

Dokumentation

Sedan tidigare fanns vissa naturvärden dokumenterade i området, bland annat hade Skogsstyrelsen registrerat en sumpskog i norra delen av Luckebol som nyckelbiotop (N 13979-1997). Arter som hade rapporterats från området var till exempel vedtrappmossa, kornknutmossa och vedskivlav.

Reservatsbildningen

Initiativet till reservatsbildningen kom från markägarna, som skickade in en intresseanmälan om formellt skydd i april 2021. Länsstyrelsen besökte området i maj 2021 och kunde konstatera att det fanns höga naturvärden i stora delar av området. I och med läget i värdetrakt och närheten till andra skyddade områden med liknande naturtyper kunde området prioriteras för formellt skydd och en dialog inleddes med markägarna. Anslaget som länet hade tilldelats för formellt skydd var redan upptecknat och det var inte möjligt att värdera skogen i Luckebol innevarande år. Naturvärdesbeskrivning och förslag till syfte och föreskrifter togs fram och stämdes av med markägarna. En fastighetsutredning gjordes av Lantmäteriet sommaren 2022.

Diskussion fördes mellan Länsstyrelsen och Naturvårdsverket kring värderingen av skogen, då det fanns områden med omfattande granbarkborreangrepp. Merparten av de angripna träden var döda redan innan intresseanmälan om formellt skydd av skogen skickades in. Värdering av skogen utfördes under september 2022. I och med att processen hade dragit ut på tiden, så att värderingen kunde ske först under hösten, var överenskommelsen att granar som hade angripits av granbarkborre under våren/sommaren 2022 skulle värderas som levande träd. Det visade sig dock att granbarkborreangreppen inte spred sig så mycket under 2022, så det var endast en liten andel träd med nya angrepp. Länsstyrelsen hade flera blivande naturreservat värderade och anslaget räckte endast till de som låg först i turordningen, vilket innebar att ersättningen inte kunde betalas ut till markägarna i Luckebol under 2022.

Först 2023 hade staten möjlighet att teckna överenskommelse om intrångsersättning med markägarna för det blivande naturreservatet i Luckebol. Under våren 2023 förhandlades värderingen och några

mindre justeringar av gränsen för det planerade naturreservatet gjordes. I september 2023 undertecknades överenskommelse om intrångsersättning för Luckebols naturreservat. Senare under hösten påbörjades inmätningen av det blivande naturreservatets gränser av Skogsstyrelsen. Inmätningen slutfördes under hösten 2024 och då markerades även reservatets gränser i terrängen.

Remiss

Innan förslaget till beslut sändes på remiss genomfördes samråd med Naturvårdsverket via DOS – länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma handläggargrupp för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Förslaget till beslut sändes på remiss till sakägare och andra berörda i oktober 2024. Sju yttranden har kommit in till länsstyrelsen.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och länsstyrelsens bemötande

- Trosa kommun har inga synpunkter, utan ser positivt på att området skyddas som naturreservat och att andelen skyddad natur i kommunen ökar.
- Markägarna har uppmärksammat att det finns en upplysning i beslutet om att markägaren har ansvar för bevakning vid skogsbrand, i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats, och vill att det ska preciseras att efterbevakning vid naturvårdsbränning bör utföras av personal som utfört bränningen.

Upplysningen i beslutet handlar om skogsbrand som inte är planerad. När det gäller naturvårdsbränning har länsstyrelsen eller den länsstyrelsen har anlitat ansvaret för efterbevakningen. Det har nyligen kommit information från Naturvårdsverket om att de utreder frågan om ansvarsfördelningen för efterbevakning av skogsbrand som uppstår av annan anledning än en planerad naturvårdsbränning. Länsstyrelsen avvaktar vad Naturvårdsverket kommer fram till och tar tillsvidare bort den information som tidigare har funnits under rubriken upplysningar.

Markägarna framför även några förslag på alternativa skötselåtgärder och förtydliganden kring skötselåtgärder. Synpunkterna har inarbetats i skötselplanen.

- Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig över naturreservatsremissen men hänvisar till att de generellt anser det önskvärt att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten i landet ska tillåtas när den utförs av en statlig myndighet. Detta i och med att de metoder för kartering och provtagning som används ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning samt ger viktig geologisk basinformation som används av många aktörer i samhället.

Länsstyrelsen anser att något generellt undantag för detta inte kan ges. I stället bör frågor om att bedriva denna typ av verksamhet hanteras genom en ansökan om undantag eller tillstånd där verksamhetsutövaren visar att det finns särskilda skäl för att bedriva verksamheten och att det inte strider mot syftet med naturreservatet.

- Skogsstyrelsen ser positivt på beslut och skötselplan för naturreservatet Luckebol.
- Västerljungs Hembygdsförening har inget att erinra mot beslutet.
- Vattenfall Eldistribution AB, som har kraftledningar i anslutning till naturreservatet, skriver i sitt yttrande att reservatföreskrifterna inte får utgöra hinder för ledningshavaren att utöva rättigheter enligt gällande ledningsrätt eller servitutsavtal, bland annat vad gäller återkommande underhållsarbeten som röjning av skogsgata.

Länsstyrelsen har tagit hänsyn till detta genom ett undantag från relevanta föreskrifter för drift och underhåll av befintliga kraftledningar. Undantaget fanns med även i remissversionen av beslutet.

- Naturskyddsföreningen Trosabygden tillstyrker förslaget till beslut och skötselplan för naturreservat.

Information

Beslutet kungörs i ortstidning. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. Eventuellt överklagande ska ha inkommit till länsstyrelsen senast tre veckor efter att beslutet kungjorts.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 3 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Beatrice Ask med naturreservatshandläggare Ylva Linnman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johanna Sandwall, chefsjurist Christian Finnerman, avdelningschef Erik Hjortsberg, enhetschef Inger-Marie Wohlfarth samt länsjurist Maria Pettersson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

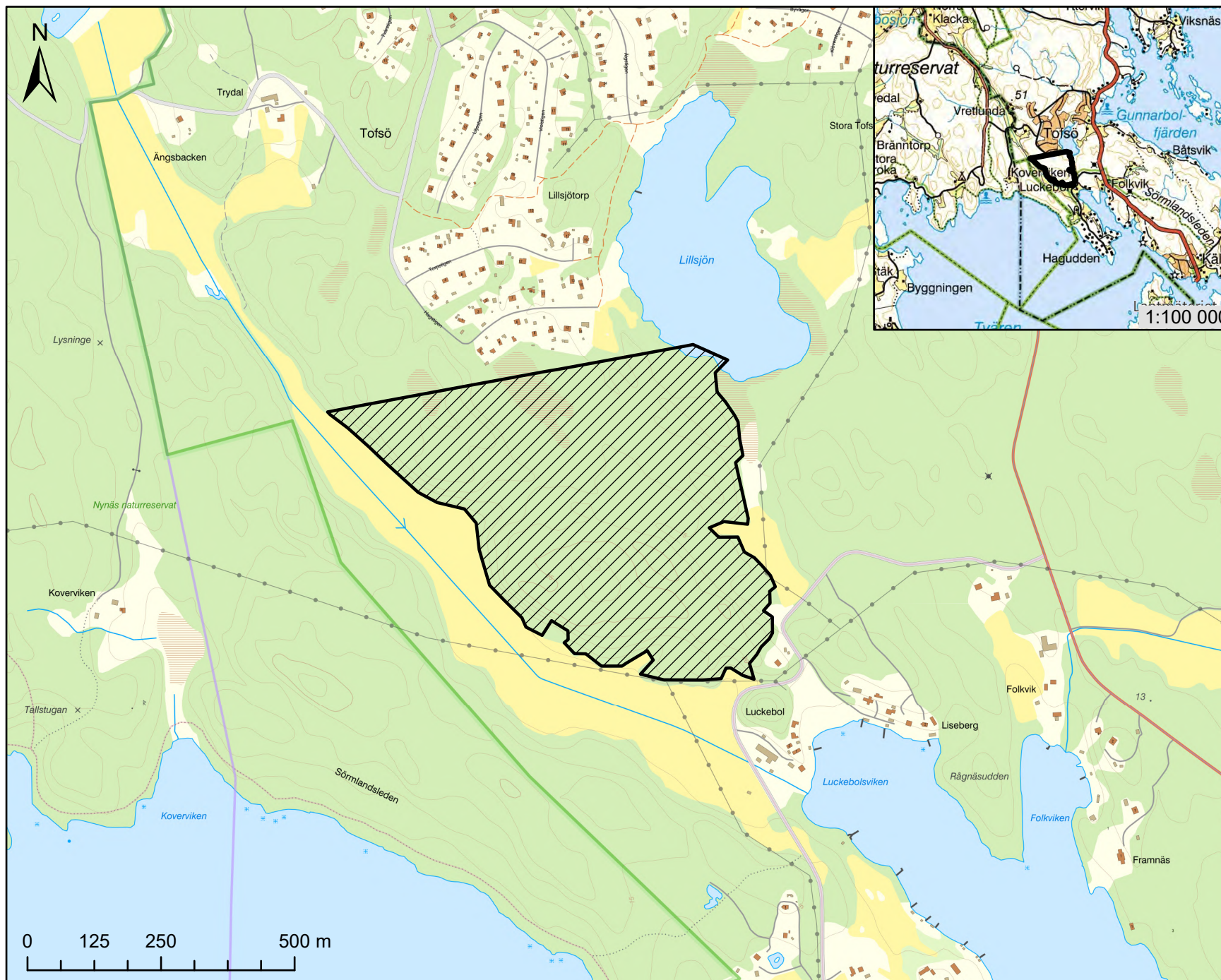
Hantering av personuppgifter

Information finns på

<https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-lansstyrelsen-i-sodermanland/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen



Beslutskarta

Bilaga 1

Länsstyrelsens beslut om
Luckebols naturreservat.
Dnr 4242-2024
2025-02-10

 Naturreservat

Skala: 1:10 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet